МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

ШОАТТА, № 109 (4277). 10 СЕНТЯБРЬ 1966 шу. Мах 2 коп.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома Нохч-ГІалгІай АССР Лиценциьарча Советен Министрийн Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

ОКТЯБРА НАКЪА ДОЛХАШ

Мехкдаттахой дезал

МалгІабик мехкдаттахой город я. Нагахьа дезал коранбоагІарбаш хъаяз мехкдаттахой юкъе воацаш. Хіьаьта нийсло берриг дезал промыслашка е бруцу леттача конторашка болх беш болаш.

Ворхі шу хьалхагІа вера № 1 йолча промысле балха хьаьнала кхаьгаргамго Котиков Хьамзат. Казахстане дукхаьгаьчу шерашка шаьнте болх баь вар из, къаьхьиг гадар машиннаькъа тІа. Хіанз ше бе гарга хинна болх бовзаш вацар Котиков, бакъда, шийна из болх будурзиллараь, тийна вар, маллагІча баллах кхеьхкаш воацца кхаьмгаргамо.

— Шоллагіча бовзаде-ГІоргва хьо, — ыьлар Хьамзаткага промысла завелующи йолча Паук Мария Яковлевнас. — Дика коллектив я хьона ту бригадера яр.

Безаме тІаийцар керда болхло мастер Новадзе Константофер керте леттача операторийн коллективо. Хьалхарча тийнаьхьа бе безача баллах ве Дзакстеаьеш бригада болх бу моттиг йовзийтар бригадера, іаьхьа шоллагІча тийнаьхьа балха хьавоагІаш цунга дар «Механьзатан газан скважинашта эксплуатаци ар» яха книжка. Ия це Дзаделан Хьамзаг.

Балха разрад ликкера оказмен массеза дІаду саг балха вена яхь бутт боаланг, бакъда, ахо бутт бьаннаьчул тІехьагІа шийгара оказмен хаттар дийцар Котиков Хьамзата. Цун дехар кхочаьнадир, хіана аьлча массанера гуш бар ди-бийса ца хьовсаш тІаперта до беш болх болх. Чувахулу, тІехьагІа книжка дешар, хіаьта Гуржийна хеттаьн хулар цо ше мел ца кхетадеш хіама. Чоагіа разяь болаш мийча хана цунна новкъосталг е кийча бар бригадера болдІий. Цуттуьа ахо бутт ма баьлла оказмен дІа а енна кхоьлагІа балха разрад яьклар Котикова.

Дукха ха яьлалеьа Котикова елар цо ше гІулакх де дезаш йолча скважиний участок. Мастерен новкъаг1а волча оператора Куксина хіана а тІаьхьамах лоаттабора кхонача мехкдаттачочуна, хьехар, новкъостал дора.

Балха вена ахо шу доалаш промысле товагІчарех цаІ лоархіаш вар Котиков Хьамзат. Шийн когаметта Котиков витар дийкар новкъагІа волча оператора Куксина ше пенсе воацаш.

Дукха я безамца. а бувцар Хьамзата шийн болх пІагІа. Чоагіа бесам тІаблахар цу балха цун сесага Гильдай. Иа а яхар хьалхарча промысле хьалхарча бригаде товарин оператораллца. Мастер Торий Матрена Власенна, операторашн Шишова Люба, Черневская Зоя, кхьабараш а чоагІа парнагІбаьлар Гильдайна сиьагІа шийн балка говзаш Гильдайтаьа. Гильдас Іемабу масаллен бахьам, мехкдаттача дІаухийтача цеха шийн ханнаька мехкдаттачаداتلرغزدى хьалаш Іалацдиу, экзамен ліа а енна балха разряд йоаккх. Хіаьта хіана-м по ше Іемабу балха хьауха кхоьа болхлой.

Дийша йистеоаллашехьа шийн ла-нана санна промысле балха вахар Хьамзата воІ Борис. Цхьа шу да цо шийн дас болх беча бригаде кхаьберг, хіаьта хіана из кийчлуш ва мехкдаттача техникуме деша вахь. Мехкдаттачопма шийн вахар дуьхьа безам болаш я ийлагІча классе дешаш йоаІ Тамара а. Боккъонца дола цІей дар Котиков Хьамзата цІагІа мехкдаттахой Ди лелеча хана. Дика толамаш дахьал парех Іаранг ше-шийн метта, хіаьта цунах хьахул ергиргача бригада доаха толамаш а.

В. ТАГУРОВ.

Планал совгІа

Бархі беття залани ши кІира гаргга хапал хьалха кхоачашьаьр Грозненсин мехкдаттача чакхдоахараш завода нов. Хабаса-халова керте латтача № 3 йолча цеха коллективо. Темпаш кхы лаьгІ ца йолийташ кхььхьаш ба мехкдаттача чакхдоахараш сентябрь беття а. Пеха ергиргача установкашта юкъе ньржай Октября сийленца нахкъабахара йола социалистически яхь.

Кхьаьстта дика толамаш доах NN 4, 14 йолча установкай коллективаша. Нов. С. П. Кузьмин начальник волча коллективо 118,9 процент кхочаьнашьй сентябра бархі денна залани, уьх хінналца цар кхоьлаьг проценташ 18 аьзр сом. Цар санна хьінаре кхььаг нов. О. К. Саковиннас кулгаллечча операторийн коллективо. Бархі денна залани кхочаьнашьра хьохкам — 112 процент я цар, кхоьлаьг ворхі аьзр сом. Дика кхььхьагарна белгалабьнаьб ну коллективе операторашн Тайнов, Гиоевал, кхьбараш.

Шийн хьінар кхы лаьгІ ца деш кхььхьеташ ба мехкдаттача чакхдоахараш.

Л. ФОМЕНКО.
тха штата йовза новр.

КЕРДА СКВАЖИНА

Самарийнйахьа Барабулакско-Ачалукски майда тІа № 142 йолча скважина кІалхарча мелоин тІоанашкара мехкдаттача кІеж техар. Скважинаца бурун текад мастер Старшинин Анатолий кер те латтача бригада коллективо, хіаьта испытани еш яр нов. Катаьр Бориса кулгаллу бригада я. 10-миллиметровни штупера чуГІолла дийнаьх бус 15 тонн мехкдаьхьта ду ну скважиннас.

№ 1 йолча мехкдаьта промысла Дзаьла кІийчеш я хіаьта установка.

А. БАКАЛЮК.

Сийлахь-боккъаьа Октябрьски социалистически революце 49 шу дуьзачча денна сийленца нахъа яхара керда социалистически дехьаораш тІаийцар № 40/2 йолча установка колдектив. Хіаьта хьінар айдоца кхььхьегаш я из.

Бархі беття тІаи 20-га августе кхочаьнашьй установка техноогаша. Планах лаьрхіачуг совгІа ньлай эаграш тоннаш мехкдаьта продукташ. Продукцера дІабода мах лохбар бахьан долаш бархі беття установка коллективо кхоьдал 130 аьзр сом.

Керддаг юкъе а доалаеш, болх дика вІаштІехьбаккхарах дьхьал цар уж толамаш. Техническа режим тешха ца еш, установка оьсадеш лаьхьаш. Цо мерпринятеш балха юкъехьхьаш къаьхьегаш да технологии. Деннарь денга къаьхьегаш толамаш соцдох операторашца. Колдектива дІхьаьдо ца болхлой завода Сийлен, доска тІа бахьаб. Хьокъаме къаьхьегаш белгалабьнаьб уьхьаз операторашн Б. Коржов, А. Руденко, слесарь В. Шелубцов, боккхагІа болд оператораш А. Шишнов, Н. Шагров ишта да дуккха кхьбараш.

Дика болх барал совгІа, обществешн балхан а ду установка дуккагІа болча операторашца. Дукха ха уьхаза спортсменаш, студенташ. Масала, оператор В. Коржов Грозненски мехкдаьта институте технологически факультете 2-ча курсе денна вагІа; ВЛКСМ-ан воденский райкома бюро член я ва из. Хіаьта установка, воккхагІа вола оператор Н. Шагрен нехевой комитета председатель ва.

Царгда нийсса къаьхьегаш спортивни толамаш доалаш да оператора Іонна Боглашнина фильтрующи отделене оператор А. Гуськенен, дуккха кхьбараш а.

Р. АУШЕВ.

Суурта тІа: (ьардехьара аьттехьа) № 4 йолча смена воккхагІа вола инженер Г. Карандеев, воккхагІа вола оператор А. Шиянов, установка болхлой А. Данилов, В. Коржов, В. Шелубцов.

И. Пимова сурт.

РЕСПУБЛИКА КХАШКА

«ЭКАЖЕВСКИЙ» СОВХОЗЕ

850 гектара тІа уьх шера хьалхехьа коарталш чуэнан я «Экажевский» совхоз. Уж кхеьй йитъо отделене, цхьаБаькъа, коарталий нитара доккхагІа дола лаьхьа кхаьчал шоллагІча оттеменех (управляющи Озаров Аьб, агроном Дейтов Махьмад).

Кхо ди лаьннал бархі трактории агрегатан Нохч - ГІалгІай паччахьлхьеш педагогически институтеча пхи біаь студентон уьхаза болх бу. Поряькгача дІадаьдаьна хіама механизатора ший кхаьстта загонка е участок хіна езар, отделене из деш яьн, бархіе а агрегат цхьана болх беш я. Кхаь дийнаьха цар хьаьлхай 33,9 гектара тІаре коарталан. хіаьта баь болх ерринача агрегаташта юкъе цхьатарра бийгьаб.

Студенташа дикагІа вІаштІехьбаьккхаб кхаьсгаргаш. Пхиъа а біаь саг дехьаркъна кулгаллеш йолча 24 группана вийкъан. Шоаш ньла коарталан, уьза а уьнаш іаьчтеш цар боахама кхаьлоцаш. Хіанзе дІаЧеннай 232 тонн.

Белгалдаькъха дезаш да. коарталан цхьаьна болх дикагІа хіна йийн йолаш хилар. Попов Андрей Георгиевична гоупна предсе-ка еш за ехо. Оьчуначашна хьаьлоарцьай коарталан, хьалолхьаьн дикаьг ГІагІлонна кІаьн біаГІолла кІаьн біаГІаьнгаш мара, хіаьта пачмалаьнчаьа лаьттанна юкъе ньа я ма йоаккхий уж біарга ца гуш, кулгаллца хьаьнга а деш яьа йийн йолаш, цхьаьаькъа из уьхаза деш дан. Цигта болх беш ва трактерист Гиреев Юсеан. Коарталан хьешерстаьа ньа ньгІ а хьаьр вода из. Хьалчаьхьоаллача хана шинна-а мугІаьнара коарталан дика хьаьхьоаца а йийн лаьхе тІаьдаьн хул. хіаьта из ноаховаГІача хана. нагахьа санна коарталан хьаллохьаьн яьнаеше, цхьаьна мугІаьнара ди коарталан трактора чархаьа іотоІа а йийн, ноаховаГІачча коарталанйоахарго лаьхьта тІа а техе дІаьхьайайоах.

—Коарталан кІаа хіана кхуьхІа? — аьле хоатт оаха механизаторага. Из сома хан,—йоах цо, — сона тІехіаьа коарталан ньгІулбе кхеп студентийн, ноахана йийн йолаш еп а ваи хьагІулераш болх боаннан бисар кхеран, цул совгІа, оаха цІаьхьа шоаш а ноаховаГІарсіа кха. Кхы массеен хиттар дьхьуг тІехьагІа тучалоаг техни механизаторийн алаин хьаьхьхача гектарий дуХхалга хьежжа телаш хилар, гульмуна центнерех мах гелхьаГулъеш баранта. Коарталан дукхагІа гулъе ГІерта безаш бан механизаторашн. Белгалдаькъха дезаш да. коарталан гулъера техникоГІ яра техникоГІ яра ноаховаГІ ахка дьарХіа хиларца зенаш совдоалаш хилар. Цу тІа а балха норма баьшка, ахьа гектаргара йийн гектаргара кхоачаьн хьуьжьаьн сеттийгар дуьхьа кІалгІолла пхоарІа аьшка пІенаш тех — нагахьа санна уж диткьанча аьшка хуле дуьхьаГІен сомача аьшка хуле кІеонгаГІен. Коарталий эдаш латтача дІаоттаю «калибровочни решетка» цу ту іІаГІуттіка коарталан ньгІулаьхьа ханна дьхьет кагий коарталан іокІалдІовз. ХІаьта кхьаь сантиметрал йоккхагІа йола коарталан чуэс. Парех фуна а. паччахьлхьенна дІаьла а. телхаран а хьаьхьаетаеш дуккха а аттагІа ла.

Зламигача механизаце кхоьлаГІа дакъа кІеонгІергба дІабода кхьаьстаеш, лохбергба продукци кхеррга дІабода мах.

ЦкелагІча сентябре коарталан хоранна болх беш 85 саг вар, бІаргчача дийнаьха цар хержар 40 тонн коарталан — шоай дийнаьхарча нормах ах. 15 тонн хержар товарин коарталий, уж-жал фуна лаьрхіача коарталий, иГГ тонн пайдаца йоаІ цІаьстаеш. Цу тІа а хьаьхьаеш а лар паро во. ПІаьхьа а юха харжанза ялаьнаеш товарин коарталаша юкъеаьхийта фуна мегаргІ йола коарталин фуна лаьрхіа хержача коарталаша юкъе дхйіта товарин коарталин. Хіаьта коарталан «калибровочни решетка» чаьхІйоахьаьа хана кагий коарталан товаринн фуна лаьрхіачеп коарталаша юкъейолаш.

Республикерча коарталан лелачча боахамаша «калибровочни решетка» оттайна кулгаца дуккха а кІеонгаГІа кхаьстта йийн хургьа, балхан дарга дІабода мах лохбергба, коарталан сихгаГІа чуэйца йоахарьга.

П. НОВАКОВ,
Нохч - ГІалгІай АССР юрта боахама министерства агроном.

СИХХА ЧУЭЦА КОМСАШ

Наурски районе Кировий цІергІа чІьаГІарга совхоз къона боахам ба. Из совхоз ВІаштаГІьелла яхлагІа шу мара дан. Керттерча дакъе комсаш кхеп цу боахамо. Масаи 1177 гектара тІа комсаш кхеепа 11 бригада-я цига.

Біаьстан іохьке зена дукха балхаш це деза комсий плантацешка. Цхьаьбаькъа, массанахьа уж дика чакхдаха аьттта баьннаьбаш бригадашка. Цун керттера баьхьа совхозе кхочаьнашьра комсаш лелаш. Цо ньгІулаьрхіа ньгІулаьрхіа ньгІулаьрхіа болхлой планаш дан. Дам 200 — 300 саг кхычаьхьара балха хьаГІаьхьуьл уххаза.

Уьх шера «мильйо» яьа дазар дайжаьлар районна боахамгІ комсашта, тІаьккха Бирова цІерахьа совхозе 150 гектара тІаьчча комсашта кхийтІаьгІ ца дазар. Комсий бешашан дазарах кІаллаьрхіяха езаш яр. Пудухьа геттара ловархіаме зар цу кІаннка ханнаьха молхаш тодар, царна обработка яр.

Уьх совхозе дІаеГІача комсий мугІаьнара юкъера юкъ ши метр мара яц. Царна молхашка обработка ца хіаннз аралеца техникаш цига пайда эца йиш яц, хіама аьлча уж мугІаьнаш готта ца. Дукха тракторашн еха латт уххаза. Уж тоаяра яца запчасташ яц. Комсашта молхаш еттача хана ший чІьаГІарга пайда ца эцаш іаьттаГІ. Лазарах кІаллаьрхіа цамогаш 100 гектар комсаш йисай. ТІехьа ІаьболаГІелар комсашта метеотношони хий деттА. Цу ГІулаяха эцаш йола механизмаш тоьаш ян. Лерриге 100 гектара тІа хий тохаиаьр. Хіанз комсаш чуэца болабеннаьб совхозе. Планах уьх шера 5164 тонн комсий чуэца еза уххаза. Боробьева Любай, Джамалдинова Валий фермаьхьа ца уххаза.

Цхьаьна ноахала тІемахоша еза а лелаю, еза а ю сийлахь тІема традицеи. Тоо болча шерашка Совет Союзе Советски Союзе Вооруженнаьн Министерствоца ІаьнаГІ ца уххаза. Цо ньгІулаьрхіа ньгІулаьрхіа ньгІулаьрхіа

ЧIОАГIЪЕ КАГИРХОЙ ИДЕЙНИ КХЕТАМ ЛАКХБАРА ЕШ ЙОЛА ЙОАКХО

КХУВШ ЙОАГIАЧА ТIЕХЬЕННА КОММУНИСТИЧЕСКИ КХЕТАМ БАЛАРА ДАЬКЪАРА ЦХЬАДОЛА ДЕШАШ

М. ДОРОХОВ,
КПСС обкома секретарь

ТIЕХЬАЛI кхоъ миллион гаргга кагийнахи мехкарийн шиг мугIаргата юкъе лоацан йола ленински комсомол а из керте лаггга советска хIама хьакхоалди йола бокхха ниа ба. Комсомолан ший тешамера резерв а кагирхой деналера баьччва а хIунд гу партена. ХIаьта кагирхой — вай кхоанг. Иштта яьхад КПСС XXIII-ча съезде Л. И. Брежнева.

Комсомольцашта, берригача советски кагирхоийта коммунистическийн хкетам балара къаьстта уйла тIаяхийта декхарийла вай съездо партийнн организацеан. **«Кагий наки мехкарийн дIахо а кхебанза баргбац, —** йоаъ съезда реоляцие тIа. **— идейийн кхетам ланхъ болашн парте гIулакха мугIаьла болашн, социалистически Даьхе дукхаезашн, из лорзе кийча бохьаш, социализма мехний хьаьсгамхошца вежарий доттагIаца уйла йолаш».**

Идейни кхетам, хоъш мадарра, эгIара хьалха общество деГIаьхара законаш довзара, общества зерIаьрашца уьме кхоачашергIола средствашн йоаъ лара тIа латт. Цудухьа кертерча лоархIаме да кагирхой Iилмин мировоззреннех кхебар, марксистско-ленински теори цо Iомаар.

Кагийча наки мехкарашнех идейно - политически кхетам балара, йиъача Iилмин мировоззреннех уьме кхебара, классови сахкетам болаш хилара, вайна хийра йолча идеологеан моралашн машар боаьнца хилара лаРа а кагирхой политически образованн.

Вай республикера дукхагIа бола кагийнахи мехкарийн политически образованде системана юкъеъаза. Тайп-тайпара кружокашца, шиъралашца, семинарашца Iилмин мировоззреех хуьм уьме, партен правительствен решенеш Iомаю цар. Диалахача шера дешаРа массе формаша чулаьцавар 60 эзар эламга сагIа йоIи; пайда ийцаб «Прометей», «Глобус» яха клубашн, «Кагирхой общественни прогресси» яха семинар, кьонача маркисеста университет, «Кутузов», «Вай Ленинеки коммол», «Партех йола беседашн» санна йолча кагирхой политически деладеш дешаРа шера комсомольскийта школашта, кружоклаштта, семинарашта кулгалле кагирхошца сакъелдаме, безам тIабохийтан, идейни боарам лакха болаш заниттеи е, марксизмленинизм Iомаяца пар кIоарга безам хилийта хоъш йола партийнн организацеа дикагIа йола пропагандистски кадрашн хорзийрйла гIулъаьх IIаьпIIеьлдаккхаьна заргашн. Къоаъ. Iеъ. хI.

Iалдахача дешаРа шера итогашца тешал ду маркисистско-ленински теория, парте истори, В. И. Ленина биографи Iомаяца кагирхой чIоаГIа тIаяхъуьн хилара, политически кружокашка, семинарашка, клубашка ечеа заниттешара кагийча наьхен мехкарийн безам собийнна хилара.

Цунца цхьана фактаца тешал ду комсомольцийн кагирхойн политически сакъелдаме вIашагIдоллара юкъе вай пIенхаштта хоачамбойагаьрн хилара.

Масала, болх бечча кагирхой белтIалара дахъа марксистско-ленински теори Iомаяш хиннадаш. Дукхачча йокхийча белтIалара дахъа марксистско-ленински теори Iомаяш хиннадаш, дукхачча «Трансмаш» яхача заводе, «Геохимнефтеспецой» яхача треста СМУ-9 а СМУ-7 а, кхачаьха дукхачча хана деиз вIашагIечха хиннаьн комсомольскийн политицешара кружокашца. Кердача дешаРа шерта кружокашца уьме хьаьсгаьчаьнца кхоачамбоаьнарн гучалаьхар Сунженскийн, Урус-Мартана, цхьацайнца хьаьчча районашца: дукхачча организацеина сиХха, хьалхагIа а бе беззийн бола болх ца а беш, вIашагIийжай кружокоьлн, семинарашн, клубашн, цухьхан моттигаш а хIама а. пропагандисташ хьахаржанна, пропагандистийн спетташ цхьацайнаьча моттигашца хIама деш яш.

БелгалгIьнийнай комсомольскийн политешара сете ечеа заниттеи идейни чулоацам дола бечча. Iалдахача моттигаш худ лоархIамегIара теоретически положенеш, парте чурнеи ораьхьарчу политица деташ аелаш, кагирхой баьнхалонашт, цар IалаХеара ханн хьагIаьнаш теркат а ца деш хьахаш. Пропагандистанца цкъаза кIоарттг анализ яц хIаназарча событешта, бIарзагIа дола деиъаш жен ца луш дут. Дукхачча комсомольскийн бахьлоцен пропагандистанеи аьлса беседашн сакъерлаьчрг гIола къамаьлаьнн а деш, тесса йиттаЙ политическийн деташра юкъера инициативен творчеоен.

Из деррига а партийнн комитетана кагирхой политически лешара чулоацам кIоарга теркат ца бар, пропагандистийн кадрашн массаза а нийца хьахоержан ца хилар бахьан доладеш да. Къайле мичай, комсомольскийн деташра сетерча пропагандистски белгалгIьнийнай заьхьа лоацан комсомольскийн политически образованде системе. «Кагирхой общественни прогресси» яха семинар, кьонача маркисеста университет, «Кутузов», «Вай Ленинеки комсомол», «Партех йола беседашн» санна йолча кагирхой политически деладеш дешаРа шера комсомольскийн школашта, кружоклаштта, семинарашта кулгалле кагирхошца сакъелдаме, безам тIабохийтан, идейни боарам лакха болаш заниттеи е, марксизмленинизм Iомаяца пар кIоарга безам хилийта хоъш йола партийнн организацеа дикагIа йола пропагандистски кадрашн хорзийрйла гIулъаьх IIаьпIIеьлдаккхаьна заргашн. Къоаъ. Iеъ. хI.

Iалдахача дешаРа шера итогашца тешал ду маркисеста-ленински теория, парте истори, В. И. Ленина биографи Iомаяца кагирхой чIоаГIа тIаяхъуьн хилара, политически кружокашка, семинарашка, клубашка ечеа заниттешара кагийча наьхен мехкарийн безам собийнна хилара.

Цунца цхьана фактаца тешал ду а е кхъьаьле а йола проблема творчески наьхьана терклаьле Iомаяш ваьгIирхой Iихьабаьхьа, лаьстташ бечкоца кийнче а партийнн, комсомольски, боьхама кулгалхоца дакъа а доаиаш чакхъьха а еза.

Кьоначар политически кхетам чIогIаблагена барт а гуларх хьаьхьоъ иштта уьх тIеХъьаьрча хана буржуазнийн идеологе разнох, хьоъ пайда ецадеш, антисоветски литература хьаччхьаьхийтара, провокационийн хабраш арадахара пашаьна сихъенна вай кагирхой идеех тохабе, коммунистически идеалех бола дар тешам баббе, хьалхийн доттагIал медле, интернационализм шовинизмаш цIуьрн юкъера бечка бечкаьнна.

Раьза боаиарш, даим калаш уьрдаРаш лех буржуазнийн пропаганда тайп-тайпарча способашца царех шоай дехьаделна товар дIа-юха кхиъьхьаьрш бар духьа. Гаргга мелаЛах пайда а эцаш, «алсаматара» вахар хуьрга а яхаш Iеха а беш, кагирхой шоай цIаьнаьнца чуговладе гIерт из. Тешаш болча цхьабаРаша, политически кхетам кIезига болча наха лийлелийле, ноъхера а, зIок тох зIака юъье Йоаллача уьг Iамах. Цхьабаьхьа, ираза, уьг тайна нах юкъ-юкъе маРа баг йай.

Политически образованн — коммунистически кхетама лоархIамегIара дакъа. Общество деГIаьхара хIанзарча проблеммаца яйха дуваьлнна хила деза кагирхой политически деладеш. кагирхой уйла шоай колектиевнай кхьаьгаме, общественни вахаре хьинаРегIа лаьхьа лаьрара тIеерзае. иштта лоацлуьн лаьхьа а лаьхьа йола формашн хьаьхьоъа еза цо. Общественна пайдаиера кхьаьгаьн — лоархIамегIа мел дарел лоархIамегIа дар.

Кагирхой политически образованн ерригача система юкъмоттиг лаГташ хила деза коммунизм хьалъера IIаъхоъ хьаьгIа наькъаьл белгалгIьнийнай хоъл КПСС XXIII-ча съезда хьоъжуьташ.

Вай республике кхъьаьгаш ба 60 еантIа кьаьмнан нарознеш викалаш. Партийнн, советски, комсомольскийн организацешна дукха кхъьаьг хьалхийн леннински доттагIала, пролетарийн интернационализмаш уйла кагирхой хьалхеъбаьн. ДукхагIа йола предпринятийн коллективашт дукхачча кхамех лаГташ я. Царех лаРхIа мегаргьа Грозненски химкомбината, кييкинг-завода, кхьчар коллективаш.

Барт тайна кхъьаьгаш бола тезаьл санна ях, масала, оагIта оагIоъ а та, къьхьегаш эрсийн ноъчийн, гIалгIийн эрмалойн, украиншан а беларусан а, татаршан а, гIумкийн, азербайджаншан а мордвиншан а, молдаваншан ногIийн, чеченш а Iаидий а, ХIинийн гуржийн — 30 хIама дац аьнна болча кхамаьрш ретуоетеш викалаш а. Цаьнна йола «Чечнийстройтрест» яха заьр сагах лаГта коллектив. Уьг Берриган а коллектившна. ноъчьстаьца дечча ноъкъстала уйла йолаш хила хьаьхъ тодаш ба: IIаравар — массанна тIечъьа, массана а пхьаннена тIечъьа. ДоттагIал чIогIа хиларх сийлаьца юнашн я тутIкаьта тхьамех лаГта Сунженскийн районера «Путь к коммунизму» яхен Шелковской районера «Красный пахарь» яхен колхозашн. Уьг тайна вIашагIьювааенна, барт тайна колективаш вайнца кIезига яц.

Пхьабакъза, хаРнахъа хуьрдар, кхуьш йоагIа тIеХъе халкъийн доттагIела, пролетарийн интернационализма уйлаяца хьаьхъеен бечка бечкаьнна. Уьг тайна вIашагIьювааенна, барт тайна колективаш вайнца кIезига яц.

Пхьабакъза, хаРнахъа хуьрдар, кхуьш йоагIа тIеХъе халкъийн доттагIела, пролетарийн интернационализма уйлаяца хьаьхъеен бечка бечкаьнна. Уьг тайна вIашагIьювааенна, барт тайна колективаш вайнца кIезига яц.

Буржуазнийн идеологех ихедиса ца хIамаш республикера кагирхой цIаьдолча дакъа а еш уьг Iалдахача хилара маьлн да белгалгIа дакъа боккхагIа барех болча юкъ-юкъерча националистически уйлаш йола викалаш цанна Iочъьа бен хилар. Уьг «хьетахиоех» цхьабаРаш хьаьмаш тралиецн лелеарш хетийр ца, ирзина ца

БОАХАМ ТОАЛУШ БОАГІА

Гроэненски районе бонкиигачгачес цаГ да коа тіара оалхазарашт лолату «Ермоловскай» совхоза боалам. Совхоза болхлоша духкача хана дена ікоаеш ваанчеш лоаттабу ішай боалам. Ікоаеш ікоаеш латкъяра. Паччалъяхкен план кхочачшіой а денаш ешш хъяйоаГа совхоз. Семилетка тіехъярча шера план кхоачашъе а боахам рентабельн хилгійта а вішгітіехьалаванр совхоз боалам.

Ужх шера хъялхарча квартала план тіеххоачашъе а эрахецача продукцеГа ІІаолалар лохле а лаврхіалар совхоза коллективно. Цох а ліама хиланзар.

Района кулгалгоча техкар совхоза фу бахьан лолаш селлара ер ту. Духха ха ялалетіа Сухомлинов да а вальяка коммунист нов. Седин вайтар совхоза директораІа. Керда кулгалгочо кіоарра техкар боахам, духхагіа Йолча хана болхлошта ікъе хулар из. Духха къяхьета дийлар директора а специалистгіой а боахам леГіаболабара, цун экономикаа ланхъара, паччалъяхкен план тіеххоачашъе а лулча хьо оаргаГібокаш, керда торонаш гГчайоахаш. Цхьабаъара, на ер ешта а зетка довнаш а ІІіхка ІІоаделар совхоза ГІулахкъаш. Хьайбаш ледаераша, кох тіара оалхазарашт ледаераша паччалъяхкенна дуЛх, шура, фуаш ІІаолалара 8 бетта план кхоачашйер. Цхьолагіа отделене шурий говарер ферма болхлошта. Хіара Іаттагара шура якхкара шера план 1740 килограмм мара йоаЩча 8 бетта 1802 килограмм йоаккаш ікоачачъяьйай. Шурий тіехьарча хана вай республика тиканна каст-каста Іаргаго йиш я хоза орнамент ІІаолоа керта тіа тохкалу йовлаклаш. Шоайла лина тоэш ла цар бесаш, наьха безам ІІіоаш а ІІеагГа хоатташ а да ун. Гроэненски «Художник» яхача фабрика продукци я из.

Ужх шера ІІаллаа ца хиннача тайпара тоьеннай цу фабрика производстве, шерьенай продукце ассортимент, лакъъяннай дикал.

— Моттигерча промышленности министерстве йиллачуе тіехьаГа луккка аттаГа да тхона болх бе, йоаХ фабрика керттерча инженера Е. П. Пешеевас. — Тхоай лоіамах производстве шерье, наьха хьаштешка тьежжа из хунца а торе и тах хіаноз.

Фабрике ва шиъ керттера балхьаналлаш, хьинаре къъхьаГаш ба М. Белина а, К. В. Лаленко а. Дукхха сурташ лага а лаьца балха юкъедіаца бьаьнаб ук. Уж ба лухгаГіа лаьхье рационализаторраш а. Ужх шера фабрика коллективо аравецарга хІинзаліца ца хиннга бесаш лоа продукци, хІаьта ишшта хьалха денз ешш хинна продукци а.

Фабрика керттера ГІулаьх да кіалаш тіа сурташ лехкинга, пуЛхьаьа художникашна лагалаьгіа хіара керладар дувш административи совете, тіаккха мара могалаш производства оьхьазаьца. Ледаеш доаца кіалаш тайп-тайпара ца: дьарн, крендешин, капрон, митькаль, шифон, кхьдарш а.

Лаьрхіачча станоока тіа ІІа-ьха оаьду цхьаьтара доаькъон даьха кіала, фотопечатин полотно тіаТоІаЛін суртГоІадоькъх.

Йолаш я ухъаза черх хьекхачеч керта тіа тохкалечеи йовлаьхкаш тіа кулгаца сурташ лехкаш йіоа пех а. Оттаьь норма—дийнахъ 32—40 йовлаьх да, баькъа, цхьа духхагіа болча болхлоша ГІеххоачачъяьш то ноаш. Лаьчх бесарга дикал лаьхх хиларцен болх сиха барцен белгалбабаьнаб ца цехе В. Ф. Харьковский, Н. И. Старкова, фотопечатин цехера накатчицаш В. Осеева, А. Петросян, В. Воронова М. Колъ. Духкха кхьбарш.

Кийчъяь изделий эгтара тіехьа хьаьхоч аьшк техача цехе. Ужхаза цун диаьлга тьаьк контролер, белгалйоаьхх сорт. Шенхаштта, цхьа ІІаллат юкъе ца дуташ хьож кийчача продукцеГа контролер И. В. Зарущкая, лиха вішгітіехьаьькхаЗ техническин тіехьоачамца отдела болх цун начальникна Г. Т. Пигинскай.

Кіалаш тіа сурташ лехкарал сеегІа фабрике хьаьо елкай нгрушкаш. Лика, творчески хьаьхьаш ца ІІаьлгіа. Йоаь ваьнаьгіа. Ф. Ф. Лавренева. Хіара сменин задаин 150 процентгіой духхагіа ихочачашо цар.

Ерррагча предприятеш санна «Художник» яхача фабонка колективо а йоаржаьлй: Октябрь сийленца наьжьабарга яьх. Лика да дьаьха толамаш а: ашуст бетта заГаш ихочачашлой 124,5 процент, ишшта яьха къъхьаГа и из ешташ хьлаьарча ТеноГаьа а.

Р. АУШЕВ.

МАССАВА РАЬЗА ХУРГВОЛАШ

Творчески, хьинаре къъхьаГаш ба М. Белина а, К. В. Лаленко а. Дукхха сурташ лага а лаьца балха юкъедіаца бьаьнаб ук. Уж ба лухгаГіа лаьхье рационализаторраш а. Ужх шера фабрика коллективо аравецарга хІинзаліца ца хиннга бесаш лоа продукци, хІаьта ишшта хьалха денз ешш хинна продукци а.

Фабрика керттера ГІулаьх да кіалаш тіа сурташ лехкинга, пуЛхьаьа художникашна лагалаьгіа хіара керладар дувш административи совете, тіаккха мара могалаш производства оьхьазаьца. Ледаеш доаца кіалаш тайп-тайпара ца: дьарн, крендешин, капрон, митькаль, шифон, кхьдарш а.

Лаьрхіачча станоока тіа ІІа-ьха оаьду цхьаьтара доаькъон даьха кіала, фотопечатин полотно тіаТоІаЛін суртГоІадоькъх.

Йолаш я ухъаза черх хьекхачеч керта тіа тохкалечеи йовлаьхкаш тіа кулгаца сурташ лехкаш йіоа пех а. Оттаьь норма—дийнахъ 32—40 йовлаьх да, баькъа, цхьа духхагіа болча болхлоша ГІеххоачачъяьш то ноаш. Лаьчх бесарга дикал лаьхх хиларцен болх сиха барцен белгалбабаьнаб ца цехе В. Ф. Харьковский, Н. И. Старкова, фотопечатин цехера накатчицаш В. Осеева, А. Петросян, В. Воронова М. Колъ. Духкха кхьбарш.

Кийчъяь изделий эгтара тіехьа хьаьхоч аьшк техача цехе. Ужхаза цун диаьлга тьаьк контролер, белгалйоаьхх сорт. Шенхаштта, цхьа ІІаллат юкъе ца дуташ хьож кийчача продукцеГа контролер И. В. Зарущкая, лиха вішгітіехьаьькхаЗ техническин тіехьоачамца отдела болх цун начальникна Г. Т. Пигинскай.

Кіалаш тіа сурташ лехкарал сеегІа фабрике хьаьо елкай нгрушкаш. Лика, творчески хьаьхьаш ца ІІаьлгіа. Йоаь ваьнаьгіа. Ф. Ф. Лавренева. Хіара сменин задаин 150 процентгіой духхагіа ихочачашо цар.

Ерррагча предприятеш санна «Художник» яхача фабонка колективо а йоаржаьлй: Октябрь сийленца наьжьабарга яьх. Лика да дьаьха толамаш а: ашуст бетта заГаш ихочачашлой 124,5 процент, ишшта яьха къъхьаГа и из ешташ хьлаьарча ТеноГаьа а.

Р. АУШЕВ.

БАРТТАЙНА ХИЛЧА...

Цхьа шиъ шиъ хьалха Урус-Мартана районе Мичурина цІерахуа совхозе 2-ча отделене хинна шиъ бригада вішагІа а теха цхьа комплексин бригада йиР. Цунна хІана кулгал деш ва коммунист Бараев Салаудин. Из бригада вішагІітехача хана духха хІоачамбоаьцаш лар. Стоаллаш, ленкомната чухургІоаш помещенин хьалъаь да йовлаш дукха ца йьлар, удобренеи ІІаоттае моттиг йиар...

Бакъла механизатораша шоай болх лина бар бахьан лолаш боахам тоабола болабеГар. Хьалйер механизаторашта чуІе, стоЛоенин, удобренеи чухана кхийола а помещенеш.

Бригада 18 трактор, духха кхийола зерноболама техника я. Цу ерррачча техникаца ГІулаьх деш ва 24 механизатор. 1300 гектар тіа хьажжаш, гурахьа дув кІа, шекара сеекла кхею бригада, хІаьта 200 гектара тіа ІІаьив люцерна, суданка, кхьдарш.

Духха да белгалдаьха мегардоаш бригаде дьь балхаш. Планах лаьрхіар 19,8 центнер мара лоІачеч хІара гектара тіара 23 центнер кІа чуиІдал. Мукъадаьина лаьхта хІаьнле кийчъь лаьннай гурахьа дув ялеташ ІІаде. Шоай болх гечтара эпин бригадо белгалбоьнабай йоккхъ стаж йола бригада механизаторашт Дараев Ахьдан, Дадаев Абдул.

Бригада механизаторашт силоса лаьрхіа хьажжаш чуиІаш да, цу балха хьалха лаьт тракторнет С. Ушиев, комбайнер А. Межиев. Планах іазашъе егар 3 эзар тонн я, хІаьта бригада механизаторашта хІаьнле 2230 тонн силос еллай.

Силос йолларен гІоьма доакъар іалашъарен балхашо деш шиъ къъхьаГ къъхьета группаш я. Ломма доакъар іалашъеча группана кулгалду Сулиабаев Хьамида.

Белгалаькка веза ахкан йол хьолхаш хинна тракторист А. Макаев. Шурий-торин ферме ІІа а эзи арГіаш даьд 500 тонн аьлах, хІаьта хьайбаш Іангардаьца ошар 400 тонн мара яр. 100 тонн гарГта йол ярьыя ххозаьлаГа люцерна хьекхчарга а.

Д. ОЗАЕВ,
В. ЯХЬЯЕВ.

МАЛАВ БЕХКЕ?

Мі йола Шалинчи аьшкаБетонин изделейн конструкцейн завода цех. Ухъаза арахец промышленний гражданскин ГІіерашта эша аьшкаБетонин изделеш. Уж ва сваьнг, лаРлан, колонеш, ГІаБлан, Іоаьхьан. Ловарадн, канализационни турбаш, кхийола хІамаш. Цеха продукци керттерча даьхье «Гроэпромстроя» треста ГІіреашта ешарашка йола. Сменни заданех 20 кубический метр вішагІйолаьа аьшкаБетон арахецца еаш йоаЧа цесо хІара денна арахец 15 тупроизмерагга кхочалца хІамаш. Шера бІаь ІІіерга ІІаьжоачу ун хІамаш.

Тхо ІІаьхьачча берриГа бетонашкан болх бен боахкар. Массеевск арматурни карнас иеца чу елла бечна чуйотташ боахкеш ун.

Цигара молларГа а боахло лехаш духха ца яккха аьанаш. Іай а аьхкий а арайчъе Бобо беш хул ухъаза яьх. Хіара денна шоай сменин норман 125 процент ихочачаш а еш, лиха бетон бетонашкара Адиев Далавчика, Юстпов Наиера, Асалова Маккас.

— Бохх дуккха а ликагІа бе йиш йолаш дар тхо, цхьаьнакъе, ну ГІулаьхь эша хьалаш ден, кІаьхь, бетон ІІаьхьа эша вибратор тоІаш. — Йокх Алиеев.

— Вибратор бахьан лолаш сеХьат массаза лоаЙ электрик йоаХ ІІіоаьхьаргІоьчча кепашта, вішгітіехьалаьккхад кепаДетта довъоьшта цинкаца электрометалізаци елга, пневматически транспортерача кассетешка бетон ІІаьчуТелга; болх бе йоаЛаьлийтай арахьарча пешшка уьлйта панелаш йіоаьхьаргІоьчча кепашта, вішгітіехьалаьккхад кассетий болх беш йола тіехенаш механизмаца ІІіенгаьга.

Цу цехе дуХха ба опыт йола, шоай ГІулаьх дика довзаш болча бахьанах. Царех ба бетонашкан Нуьаев Саламу, Хизриев Вахвин, бригадир Мацаев Бахавин, арматурщик Исханов Султан, сварщикаш КПСС чаен Задорский Тимофей, Сальков Данайбек, массеевск Лыров Анатолий. Цу новкъостачаьнна 125—130 процент ікоачачъяьш ешш ГІаьжоачу шоай нормаш.

Балха ХьоХтамаш дика хиларах дуХха ха йоаЛлаш СССР Лаккехьарча Совета Президиума Указаца «За трудовую доблесть» ярха медаль — лаХха правительствен совГІет ленарх ГІеннадий Бенедиктович Шахидова Маржана.

Ха хьовсаш гар, ахьместеев дельхийга салолаьча хана а юкъаЛоеташ цар болх, нагаьхь санна пакеташка бетон чуетташе, ІІаьхьа аьлча из ішъ кІезнга ха йьлча чІоаГІаьгІа а хІаьта ю бахьан долаш брак хила а тарлу.

— ДуХха да тха ихочачамбоацаРаш, — йоаХ нов. Бахарчиева, — цех проектнг мощността ихочаЛарах хьаеча хІамай дикала бобаГ ламхІоаран лентбомаш іоьхьа бепатохаргІоьча установка кийчъяьнза, чурча пенашта меттеа увтеташ панелаш бада тіа ешха панелаш шаьрьо конвейер кийчъяьнза, кассетни машинашта гидровод йоллаьнза дрГьыл.

Ихочачамбоацаш цІаьккха а ешшаьнга бустамерн арматура ягІаьп пеха, ешш цунна Гроэнескин ЖБЕ-ас кийчъеш йола хьун материалаьш столарин хІамашн. Из бахьан долаш дуХхагІча хана корашн наІаРаьнна лоацаш о ненелаьш.

Сварочни кабелн ешшаш йола электроаьнга из. Йоаьш йоаш электродш 5 миллиметр я, хІаьта эпиРаш 4 миллиметр йолаш я. Из бахьан долаш карксаьш кийчъеча хана деш йоаь сварочни бесаьнга хІаьта я долаш кул.

Сварочни кабелн ешшаш йола йолаш материалаш лиьдаьх тіаГІа я арахецца продукце ІІиьал. Тайп-тайпара маРаьеч йола цементаш къъстаГкъстаьча ІІаоттаьлоттаьра ешш кІаьстта шоай тайпара енкосташ ян. ІІултуьа ерриГаьн а ІІіьаьн метте іо а йоаССаьеш вішагітіехьо уж, тіаккха ерриГаьн а цІъьтарга эсалагІа маРаьех йола цемент а лоарХіаьн ІІаьхьачхйт. Цу хана цун диьал чІоаГІа эшалу.

Пушш жагІен чуІоаттаьне кийчъеш йола сельгІара хьесепара склад хІаьна а ІІаьхьаГ алаьца я.

Сметни мах 83,5 эзар сом хинна ГІішлой-монтажни балхан 22,4 эзар сома маьха хІаьнз ихочачашле лезаш ихелисад. Хіара техническин хьалаш телга а деш, вішагІа а ешш лоттаьн гІуьнг жагІен сБеТ бу, автомашиний чархаш тіа а леташ ІІаьхкуьх.

Арматура ІІіоотаьь леаттае тІоо-кІийлле ишш. Віарччага шера, мукъ а юаш, эрахокъе ГІа ешш, таьх.

Шера 58,5 эзар кубометр инертни материаллаш, 2,7 эзар тонн металл, 1000 тонн цемент хьх заводе автотранспортаца. Хіаьта заводе уж ерриГа материаллаш оза да а оаьш, тіаьхьеже хьаьца елан хул, хІана аьлчч ухъаза тараз дан. Хьалкъа тіаХъоьмаш новкъостаГ деш группин чІенашта, эзаьча а техача а, цхьа санна ГІулаьхьа а гучалаьнна хьаьхьхьаьш дика мухьаьш документаш тіарчуГ кІезнгаГа хилаьр. Гаьрг кІаьстта лаьрхіа ІІіа 1965 шерре а хьаьлаь, хьаьнаГ 6,5 эзар сом а ДІаьйта, хІаьта 663 сом доаькхьаьн дола тарлу заХа чІагІо.

Хьалгіе йоллаь ІІіоармонин столярнин цехаш, пробльно-сортировочни установкаш, ишшта материаллаш чуІоаттае лаьрхіа склад алаьнгаьха хьаьла а ів, юкъаьрІаьнгІо ІІіа, ІІіа ІІіа ІІіа

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРАША ЦІЕЙ ДЕЗДИР

Лоаман даьГемашкарча Грозненскин Советскин районий хьайбашлі леладерий доккха цІей хилар 7-ча сентябре Советски районе Кгумкилле. Хьайбашлі леладерашта къаьстта белгала ди дар из. ЦІей дедлеш хиннача майда тІа Бларгаго йиш яр тІахьехъамаш, лозунгаш, транспаранташ, байракъаш.

Къаьстта теркам «Марша доагІалла, деза новкъостий» аьшна доккха алапашца цІеча кІада тІа даьча йоазонг.

«Коммунистически парте дегаш уьвуттадеча миллионашка болча нахка кхьаьгаечу хьаьмаш кердача общества материально-техникеи база», «Хьаьгу турпалера» кхьаьгаьн коммунизм оттаяра тІехьа доаттабеча кхьоеваш хоалам боллаш йола фактор», «Сийле хийла хьахка латтарийн», «Октябре 49 шу дуьхьа ненна сийлемца нахка дахара» яхача тІахьехъамашца, байракъашца Орга чІожаш уллача лоаман готтача новкъа ІІаухар машинаш. Из колонна віашагІьеллиаР Нохч - ПалгІай культура министерстве. Ц1у колоннана бер Грозненски юрта районе, республикански культуроветучреждений, музыкальни училища самодеятельносте дакъа лоанараш. Грозненски военни гарнизона духовой оркестр. ЦІей дезде лоладалаве ед Іуйрийна баьхка беза хьаьший безамца тІаийнар хьайбашлі леладерашца. Духовой оркестр лекхар.

Лехкача оркестра оза масса лоаман дьаГеньашкара шоай цІей дезде тІаІухар хьайбашлі леладераш говрашца, машинашца.

Лоашца къамаьл даь ихьайтта сахьат хьаьча хьайбашлі леладерий цІейна хетаьв митинг хьайбийлар КПСС Советски районе секретара нов. Абдуллаева. Хьайбашлі леладерашка моаршал хатта зоаь зелар цо Нохч - ПалгІай культура министерства министра заместителе нов. Куркиевайна, юртбоахама министра заместителе Наурбиевин. Ц1ХХьашца республике дездеш доаттабеча леладерий-цІей даьхьал хийлар пар. Хьайбашлі предлуьхьан яхара социалистически декларации хьовчашдеш толамаш дахарах раьза хилар йіа а хайтар, нуьнца цІхьана хьайбашлі боаьхам ІІІаХо леладер из ихы а толамаш дахар, зоаь ловца а баьккхар.

Хьайбашлі толамех, уллуа кхоаьчаьна доаханна дуьхьаГІа дулх ІІІалеттадалийтара хьаьлха латта ешаш ІІІаХо карарезде де лерхІарех, доахан дебадарах цар продуктивностьта лаьхьарш резерваех пайда иІбарах рапорташ телар хьайбашлі леладерашца.

ІІІхьоалаГІа сентябрь тІаккоачаш паччахьалкхенна 183 тонн дулх ІІІалаларах. ХІьаьта ихьоалаГІа октябрь тІаккоачаш паччахьалкхенна дулх доХхара шера план ихоачашъергхилларх хоам бер ший рапортаца Грозненски района 1 Мая цІерахча колхоза хьайбашлі лоаман дьаГеньашка доажаечча бригада бригадира нов. Идигова. ХІьаьта паччахьалкхенна тха доХхара план 111 процент кхоачашъьвай, вешта аьча паччахьалкхенна планах 27 тонн ІІалала дезача 30 тонн тха ІІаденнал.

БПСС Грозненски райкома агитаціен-пропагандан отдела заведующе нов. Евдокимова моаршал делар Грозненскин Советски районашкарча совхозийн колхозийн хьайбашлі альпийски дьаГеньашка доажаечча хьайбашлі леладерашка. Лоаца хийлар цо, лоаман дьаГеньашка хьайбашлі боаьхам дегІаБоалабара йолча йоккхийча перспективин торонеха. Лоаман дьаГеньашка дажа ДІаЛаькхаьле хинначу дуьхьа дуьхьа ТІа доаІІ долаш, вешта аьча 110—120 килограмм дулх ТІаькхеташ паччахьалкхенна хьайбашлі ІІаІуш хІлараех масалаш лоаладир. Хьаьта лоаман дьаГеньашка лажаш 12 эзар бежан а да.

Ший производственни хьокхамехи альпийски дьаГеньашка хьайбашлі боаьхам дегІаБоалабара перспективехи дийнар XX партсъезда цІерахча колхоза жа-Іуно нов. Галиев Исмаілаен юртбоахама производственни управление начальника нов. Бетилгиреевен. Официальни лаьхьа чакхдаьлчча хьайбашлі леладерашта саькъеьлам оттабир. АгрігарігарІа хьвІщаш, дехх оркестр. Массанаьхьа хоаор лаьхьара ашараш, калай хаьлла бувлаР жа-Іуй, хьайбашлі леладераш.

Дуьхьаьча тайпара саькъеьламан тар. Дешъ дагІаьча берашца учебникашца тайп, тайпара художественни, юртбоахама книжкашца дар. Наха эшаш дола товараш дар прилавкашца тІа.

Дика ІІулаьх ІІир Советски райпосе респотребсоюзои.

ЦІей дедлеш віашагІьелла кийчььвар «Хьайбашлі боаьхам хІаназарча этапе» яхача темах йоа краеведеле музейи «Владимир Ильич изобразительни искусстве» яхеи выставкаш. Производственне хьалха латтарий хьоахамаш гойташ дика віашІехьяьккхар гойтара агитаціи. Дуьхьа дар хьайбашлі леладерий ха безам боллаш, выставкана юхе, книжки витринаштта юхе шоашта эшша консультацеш эш цар.

Хьайбашлі леладерашта концерт делар Старэюртовскин Петропавловскин культурай, ЦІемой, культуросветучилищна, музыкальни училища. Советски районе художественни самодеятельносте коллективашца.

ЦІей дедлеш хиннаришта дийнахьара жино ІІІеХхар.

Х. БЕРСАНОВ,
Нохч - ПалгІай культура министерстве методкабинета заведующи.

НАХА ХЕТТАЧА ТАЙПАРА

— Ма хоза ІІІийай-кх цар е коч, чІоагІа хоза я тоь сога.

— Иштта-м ца дукха ха йоацаш сона тийна костюм а. Хаьнгчул тІехьагІа ухаза дайтарца из сайна эша баракъа...

Из къамаьл а даьн «Орджоникидзевская» станице йолча Супнерски ІІІеХьаьнгІа. Цьаьнена тІехьа ІІІолаГІийр а йолаш ухх тайпара предложеней ер книжка хІара оагІон тІа даьлъяь.

«Тхо Асински консервни завода бохлхой — Викторе Александрен Золотовгіар тхоашта костюмаш тегийта заказ де дахьхьалдір. Безаме тІаийтар тІо ателье болгІолоша. ХІьаьта костюмаш тийна йистеьлча, цьаькхха а ІІІеГІаьт доаІаш ер. ЧІоагІа раьза да тхо. Мастераштта дега тІара барКалъ».

«Дийша йистеьлларца юхХера сайре ер тха школе. Цига тІьаьнга сиха тийта йистеьккха езаш ер коч. Из сона на хийтача тайпара сон ленен сихен (шин дийнахьа) тийта лькхар ателье-бодхлоша. Ма хоза хетт-кх ХьоГІ дог лаазш, безаме, Іьмерза цах хІьча. Баркал шоаьна!» Из ладаьл дальча хаттара жоп луш нов. Г. Луспарина аьлар: «Дарца юкъера ваккха саг ваг. Ужо дикаГІен юхХо вогІен бу болх ала йиш йоаш дан. ХІана аьчча, хІара бохлло ше-ше хьаьчча вала ІІІерташ кхъьхьаГІаш ва».

«Доккха баркал шоана. Аз лех ухХанна баркал алар, совгІатаца белгалаккхар». Цьаьнена тІехьа ІІІолаГІийр а йолаш ухх тайпара предложеней ер книжка хІара оагІон тІа даьлъяь.

«Тхо Асински консервни завода бохлхой — Викторе Александрен Золотовгіар тхоашта костюмаш тегийта заказ де дахьхьалдір. Безаме тІаийтар тІо ателье болгІолоша. ХІьаьта костюмаш тийта йистеьлча, цьаькхха а ІІІеГІаьт доаІаш ер. ЧІоагІа раьза да тхо. Мастераштта дега тІара барКалъ».

«Дийша йистеьлларца юхХера сайре ер тха школе. Цига тІьаьнга сиха тийта йистеьккха езаш ер коч. Из сона на хийтача тайпара сон ленен сихен (шин дийнахьа) тийта лькхар ателье-бодхлоша. Ма хоза хетт-кх ХьоГІ дог лаазш, безаме, Іьмерза цах хІьча. Баркал шоаьна!» Из ладаьл дальча хаттара жоп луш нов. Г. Луспарина аьлар: «Дарца юкъера ваккха саг ваг. Ужо дикаГІен юхХо вогІен бу болх ала йиш йоаш дан. ХІана аьчча, хІара бохлло ше-ше хьаьчча вала ІІІерташ кхъьхьаГІаш ва».

«Доккха баркал шоана. Аз лех ухХанна баркал алар, совгІатаца белгалаккхар». Цьаьнена тІехьа ІІІолаГІийр а йолаш ухх тайпара предложеней ер книжка хІара оагІон тІа даьлъяь.

«Тхо Асински консервни завода бохлхой — Викторе Александрен Золотовгіар тхоашта костюмаш тегийта заказ де дахьхьалдір. Безаме тІаийтар тІо ателье болгІолоша. ХІьаьта костюмаш тийта йистеьлча, цьаькхха а ІІІеГІаьт доаІаш ер. ЧІоагІа раьза да тхо. Мастераштта дега тІара барКалъ».

«Дийша йистеьлларца юхХера сайре ер тха школе. Цига тІьаьнга сиха тийта йистеьккха езаш ер коч. Из сона на хийтача тайпара сон ленен сихен (шин дийнахьа) тийта лькхар ателье-бодхлоша. Ма хоза хетт-кх ХьоГІ дог лаазш, безаме, Іьмерза цах хІьча. Баркал шоаьна!» Из ладаьл

Серпоходски юкъерча школа ученик ІІІаХо Мухненка Лорас. Из тайпара да XX-ча партсъезда цІерачча колхозо доаркас Н. Ильинас, Нестеровски школа хьехархочо В. Куликова, персональни пенсионера Н. И. Батманова, дукхха кхьчар а отзывийн предложенийн книжка тІа даь болаеш. Ателье ІІаттвоаллача доккхача алапашца дІаьв да ух тайпара деанаш: «Хьаьта болх бен я коммунистически кхьаьгарна бригада».

Хоза хета еннаьш ну коллектива из сийлен цІи. ХІьаьта цар из сий лаьн дела а ю. Бригада керте латт болха лаьхьа говзаьл йіо Гожина Мария Ивановна. Цо а производстве хьалха латтача болх лоша: С. Цечоевас , В. Ищенкос М. Височинскиас, Н. Дроновас, хьхчар шоай дика оцьат кьонначарна дІайоаьнаьгт.

Иштта дика кхьаьгарах кхьаьгаьмотте шоаш бозайташ, шоай ІІІаьн дика тІехьхочаьлІен хьайбашлі Орджоникидзевская яхача станицера ателье коллектив.

С. ЛОРСАНУКАЕВ.

ХАБАРОВСКИ КРАЙ. Амут яха тайпера Іам.
Ю. Муравина сурт. ТАСС фотохроника.

ДЕ ГОЛЛАЦА ВІАШАГІ ХІАНА КХЕТАЦ ДЖОНСОН

Рейтер яхача агентство Вашингтонера беча хоамах, США столице чІоагІа новкъа я доІаш хьаькхийнадир. Джонсон иналл де Голл ІІІаьдеІуьйі яхаьчи ІІІийрен ІІІо віашагІехетинга, из віашІехьдаьна меган хиларх готтаро ІІІоаьгІа ІІІуьнаш хьаьрашца хиннаьллашехьа а, хуьрдолаш даь'аьнна.

Цу хаттара жоп далара хІоачам бо Вьетнамерча тІемеи Ізе кхеллеш ІІІаькхьаьчча деиаьх йоа ший кредо ІІІаьхьаьчча тух тІехьаьрча хана Америкаьнски президента даь къамаьлаьш заявленеиш ІІІаьчча юа Іо: ІІІийнаьча а из долла хІама президента де Голла. Камбодже стенаьрчи «Нойи Пенс»1-ча сентябре даьча кхьаьгІаьнна ІІІийсйча а. Вайна - гуьмаьрга, дерригаьн ІІІуьйе тІарча мацаьрг - кхерам ІІІаьгуьсаш йолча, Къудра-Малхбоьлен Азерча хІаназарча суьгуьре, маьр барга ІІІуьлаьхьа маІанаш бе-бе хІорда ца Іеш, юкъе ятта дов ІІІоьсталара бокъонца йолча баьхьаьнІи йийсача ІІІаьхьаьн мах барах ІІІоьа ІІІІаьнна а а ІІІийсса ІІІаьнгдуьхьаьла хилар.

Белгалдаьр, кердагІа а чІоагІаьна тешийнеш ІІІ'оу оаІадуьрдар президент Джонсонаьга Вьетнамера ледарчо Америкаьнски ницкъ бакъвелш, нагахьа санна Пном-Пенеа ше къамаьл дечІа хана агресси бехкаьна яхаьчи ІІІаьгІаьнна Вашингтона официальни зерехь - зе Голла, маларга аьчча, хьаьна чІама дитта ца хилча? - ВІаьнна ийсйечча хІоачамболаьш я кхІаьнарча моделах йоаьа автомашина стандартни оатхаьлаш кердача моделагІа йоахаьн санна, цкъа дь къамаьл ухх кердаьдохьаьн йоаьа КІаьчча цІен ширьаьнна формулаьш де Голла гуччаьхьеьн шаьш ца деьнаьн белгалдохьаьрашца, тІаьккха шаьра ІІІаьрагІу новкъеьн ийсйеа віаьнДуьхьаьла хилар. Джонсон къаьрар «законах йоаьа Къудебхьеьн Вьетнамера правительство аьрахьара тІайоаГІаьча агрессех лоьраьра дуьхьа тІайийа шоай деклараьш кхоачашъ віашагІьеллиаГІ тача Штатанца» яхаьш. ХІьаьта де Голла багара хьадоаГІар ухх тайпара да: «ВІашагІехийтачча Штатанца ІІІуьгІебхьеьн Вьетнаме шоай политически тІемеи Іаьдаьл оттадир, хІаьта цІига ца сахьаьте къаьмаьн дуьхьаьлен хьаьсаьра тІом а белдебеІар».

Вашингтоне дуьн: «ЧІогІа тІом бо оаьха доаттабер, бІаьхьаьла мех из. ІІхьаьбаьхьа, оаьха из доаттабергІа аГрессе мах сов лаьхьа болга Къиьбаьсеьра Вьетнамерча коммунисташа кхетаьлаьца йолча хана». ХІаьта ду хьаькхьа французски президента хетар ухх тайпара да: «Йидокитае латтача тІемо эеьашн, гоамаьн... совьиькхарал совгІа цьаьнна а тайпара дош кхьаьстаргІан».

Кіейча цІенр ший хуьр-могар ду американца Вьетнаме лерхІар ІІІІом а ІІІаьрен ІІІо віашагІехетинга, из віашІехьдаьна меган хиларх готтаро ІІІоаьгІа ІІІуьнаш хьаьрашца хиннаьллашехьа а, хуьрдолаш даь'аьнна.

ІІІаьхьаьчча, ІІІаьгІаьнна а ІІІаьгІаьнна ІІІаьгІаьнна ІІІаьгІаьнна